

Handläggare
Leila Massih
Telefon: 08-508 09 306

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2015-03-12

Samråd inom vattenförvaltningen Norra Östersjöns vattendistrikt

Remiss från kommunstyrelsen dnr 304-001491/2014

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Teenie Bennerholt
t.f. stadsdelsdirektör

Britt Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen Västmanlands län, har upprättat förslag till förvaltningsplan, förslag till miljökvalitetsnormer och förslag till åtgärdsprogram med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning för perioden 2015-2021. Vattenförvaltning syftar till att skydda och bevara vattenresurserna för framtiden och arbeta för en långsiktig hållbar vattenanvändning för alla.

Förvaltningen är positiv till arbetet med att uppnå en långsiktig hållbar vattenanvändning. Nämnden kan medverka till måluppfyllelsen genom att utveckla miljösmarta verksamheter och på så sätt bidra till en hållbar livsmiljö. Till stor del ligger dock remissen utanför stadsdelsnämndens ansvarsområde och förvaltningen har begränsad kompetens om vattenförvaltning. Remissen vänder sig i första hand till fackförvaltningarna som mer konkret arbetar med vattenfrågor i Stockholms stad. Förvaltningen har valt att främst titta på det åtgärdsprogram som berör Östermalms stadsdelsområde, d.v.s. det som behandlar Stockholms inre skärgård samt Igelbäcken, Edsviken och Brunnsviken.

Remissbehandling

Remissen har skickats till kommunerna inom vattendistriktet samt ett stort antal myndigheter och intresseföreningar. Inom Stockholm stad ges följande förvaltningar och bolag möjlighet att lämna in synpunkter: trafiknämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Hamn AB, Stockholms Vatten AB, stadsledningskontoret samt Bromma och Östermalms stadsdelsnämnder. Kommunstyrelsen har skickat ärendet på internremiss och bett berörda förvaltningar om synpunkter senast den 22 mars 2015.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Bakgrund

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen Västmanlands län, har upprättat förslag till förvaltningsplan, förslag till miljökvalitetsnormer och förslag till åtgärdsprogram med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning för perioden 2015-2021.

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har ett pågående samråd mellan den 1 november 2014 och den 30 april 2015. Handlingarna finns tillgängliga hos länsstyrelser och kommuner inom vattendistriktet samt på vattenmyndigheternas webbplats www.vattenmyndigheterna.se.

Ärendet

Vatten ger så mycket mer än livsviktigt dricksvatten – alla ekosystem och all tillverkning av produkter är beroende av vatten. Vi har ett kollektivt ansvar och därför behöver alla bidra i arbetet med att förvalta vårt gemensamma vatten; myndigheter, verksamhetsutövare och privatpersoner. Vattenförvaltning syftar till att skydda och bevara vattenresurserna för framtiden och arbeta för en långsiktigt hållbar vattenanvändning för alla. Förvaltningen av vatten sker med utgångspunkt i vattenförvaltningsförordningen, miljöbalken och Sveriges miljökvalitetmål.

Sverige har i många årtionden arbetat aktivt med att förbättra kvaliteten på vattnet med hjälp av lagstiftning och andra styrmedel. Sedan år 2000 finns ett EU-direktiv, det så kallade ramdirektivet för vatten, vilket förpliktigar samtliga EU-länder att arbeta på ett gemensamt sätt med vattenfrågor. År 2004 infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning, genom bland annat

vattenförvaltningsförordningen, vilket innebär att Sverige indelats i fem vattendistrikt.

Norra Östersjöns distrikt, där Stockholm ingår, sträcker sig från Dalälven i norr till Bråviken i söder och från Kilsbergen i väster till skärgården i öster. Distriktet är till ytan det minsta men har ändå med sina 2,9 miljoner invånare den största befolkningen. Områdets speciella förhållanden ställer stora krav på hur vattenfrågorna hanteras i samhällsplaneringen med långtgående förebyggande åtgärder. Exempelvis kan nämnas grusåsarna som är viktiga dricksvattentäkter, men ändå genomkorsas av vägar med omfattande transporter av farligt gods, och Mälaren där drygt 2 miljoner människor dagligen tar sitt dricksvatten samtidigt som sjön utgör farled för tung båttrafik och är mottagare av avloppsvatten.

Remissen är indelad i följande fyra avsnitt:

1. Förvaltningsplanen

Innehåller en sammanfattande redogörelse för vattenförhållandena i distriktet samt beskriver inriktningen för kommande arbete. Förslaget anger även hur arbetet, som ofta är likartat över landet, genomförts under 2009-2015 och resultatet av det.

2. Miljökvalitetsnormer

Innehåller förslag för vilka normer som ska gälla för distriktens vatten. I tabellen anges nuvarande status, potential, miljökvalitetsnormer samt eventuella undantag och andra bestämmelser. Förslagen redovisas även i vatteninformationssystemet VISS där det framgår vilket miljöproblem som ligger till grund för respektive undantag per vattenförekomst¹.

3. Åtgärdsprogrammet

Åtgärdsprogrammet riktar sig till myndigheter och kommuner och föreslår åtgärder som behöver genomföras för att följa miljökvalitetsnormerna. En viktig målsättning är att det ska vara tydligt vem som gör vad för att normerna ska kunna följas på ett kostnadseffektivt sätt. I tillhörande sammanställning, av åtgärdsbehovet för 50 avrinningsområden i Norra Östersjöns vattendistrikt, beskrivs de samhällsekonomiska konsekvenserna.

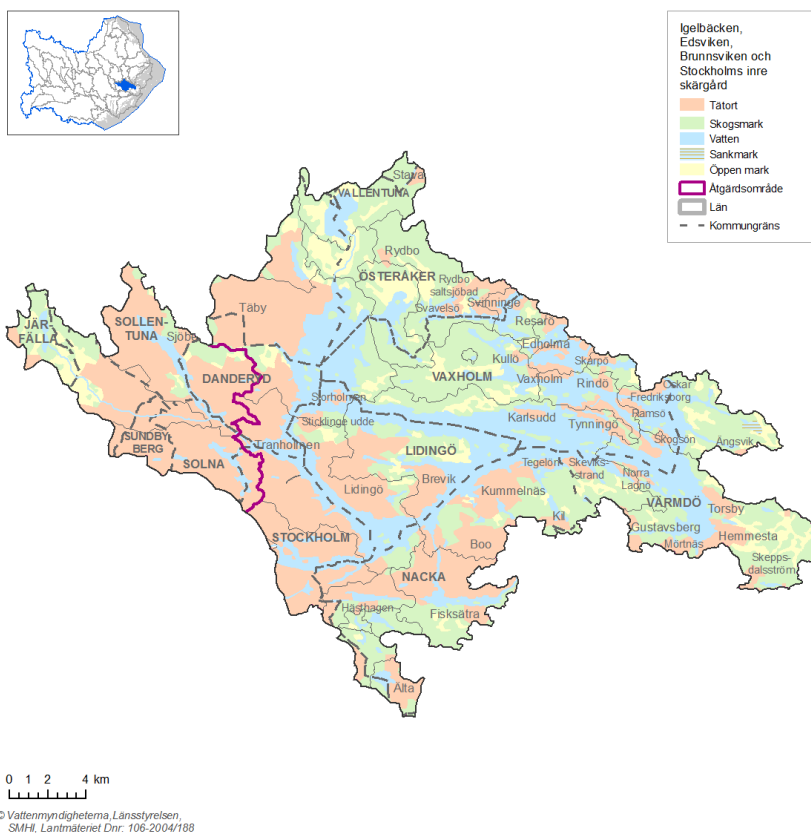
---

¹ För att dagens tillstånd i ett vatten ska kunna beskrivas och för att framtida kvalitetskrav ska kunna definieras på ett bra sätt behöver vattnen delas in i enheter som är så likartade som möjligt när det gäller typ av vatten. Dessa enheter kallas vattenförekomster.

4. Miljökonsekvensbeskrivningen MBK

Utgör underlag för beslut om åtgärdsprogrammet. Vidare identifieras, beskrivs och bedöms den miljöpåverkan, på övergripande nivå, som genomförandet av åtgärdsprogrammet antas medföra. Den mer detaljerade beskrivningen av miljökonsekvenserna, till följd av åtgärdsprogrammet, står kommunerna för i det efterföljande arbetet med den fysiska planeringen.

Åtgärdsprogram för Stockholms inre skärgårds och Igelbäcken, Edsviken och Brunnsvikens åtgärdsområden
Det är detta detaljerade åtgärdsprogram som berör Östermalms stadsdelsområde då det behandlar Stockholms inre skärgårds samt Igelbäcken, Edsviken och Brunnsviken. I programmet beskrivs vattenstatus, miljöproblem och de åtgärder som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för ekologisk och kemisk status ska kunna följas.

Översikt av området: dess plats i distriktet, kommuner, tätorter, och markanvändning. För bättre bildkvalitet se bilaga 1.

I området finns 28 ytvattenförekomster fördelade på åtta sjöar, tre vattendrag och 17 kustvattenförekomster, samt nio

grundvattenförekomster. Endast tre av områdets ytvattenförekomster når god ekologisk status – Källtorpssjön, Dammstakärret och Igelbäcken. Övergödningsproblem är vanligt förekommande i området och området är bitvis kraftigt påverkat avseende konnektivitet² och morfologiska förändringar³. De fyra sjöarna Rönningesjön, Sicklasjön, Dammtorpssjön och Ältasjön som har bedömts vara mest påverkade avseende fysiska förändringar. Den dominerande källan till fosfor i områdets kustvattenförekomster är avloppsreningsverken vid Henriksdal och Käppala. Övriga vattenförekomster är främst påverkade av dagvatten, vilket är en konsekvens av den höga befolkningstätheten i området. För att minska problemen med övergödning krävs en rad åtgärder, främst för att reducera näringsbelastning från reningsverken och dagvatten. Det är viktigt både att minska mängden dagvatten och koncentrationen av förorenande ämnen, samt att rena det dagvatten som uppkommer. I tätbebyggda områden behöver allt dagvatten renas innan det släpps ut i recipienten. Samtidigt behöver andelen hårdgjord yta minska och de grönytor som finns kvar i området bevaras.

Områdets nio grundvattenförekomster har god kemisk status medan sju stycken riskerar att inte nå god kemisk status till 2021 utifrån potentiellt påverkanstryck, saltade vägar, sulfat och andra miljögifter. För att uppnå, och behålla, god kemisk status när det gäller grundvatten är det viktigt att kommuner utövar tillsyn av miljöfarlig verksamhet och potentiellt förorenade områden och att trafikverket genomför vägåtgärder för att minska tillförsel av vägsalt och minska olycksrisker.

Samtliga 28 ytvattenförekomster har klassificerats att inte uppnå god kemisk status på grund av kvicksilver, precis som i resten av Sverige. Om kvicksilver undantas i bedömningen av de prioriterade ämnena så är det tio ytvattenförekomster som inte uppnår god kemisk status på grund av höga halter av andra miljöfarliga ämnen. Dessa utgörs av Askrikefjärden, Brunnsviken, Edsviken, Källtorpssjön, Lilla Värtan, Rönningesjön, Sicklasjön, Strömmen, Torsbyfjärden och Ältasjön. Två vattenförekomster, Ullnasjön och Sicklasjön, når inte heller god status för de särskilda förorenande ämnena (SFÄ) som ingår i bedömning av ekologisk status med avseende på ammoniak. För att uppnå god status när det gäller

---

² Konnektivitet = möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning samt från vattendraget till omgivande landområden, i relation till referensförhållandena.

³ Morfologiska processer = processer som påverkar former och strukturer i sjöar och vattendrag, till exempel muddringar och kanaliseringar.

miljögifter i ytvatten är det nödvändigt att genomföra föreslagna åtgärder inom åtgärdsområdet. Dessa utgörs av efterbehandling av förorenade områden, ytterligare krav på dagvattenrening, anlägga båtbottentvättar och verka för utsläppsminskning från miljögifter från miljöfarlig verksamhet genom att bedriva tillsyn eller omprövning av tillstånd.

Badvattendirektivet⁴ avser kvaliteten på badvatten vid utpekade badplatser. I åtgärdsområdena Igelbäcken, Edsviken och Brunnsviken samt Stockholms inre skärgård finns fem badplatser som är skyddade enligt badvattendirektivet. Samtliga har bra kvalitet eller bättre, och inga åtgärder krävs för att följa miljö kvalitetsnormen.

Nedan följer en sammanfattning av vilka åtgärder som behövs senast 2018, för att följa miljö kvalitetsnormerna i Stockholms inre skärgårds samt Igelbäcken, Edsviken och Brunnsvikens åtgärdsområden.

För miljöproblemet övergödning:

- Danderyd, Järfälla, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Österåker kommuner i samråd med Länsstyrelsen i Stockholms län tillse att fosforbelastningen från avloppsreningsverk, dagvatten och avloppsledningsnät minskar. Naturvårdsverket behöver besluta om nya styrmedel för att säkerställa att åtgärderna genomförs i tillräcklig omfattning för att minska fosforbelastningen från dessa källor, och
- Nacka, Vaxholm och Österåker kommuner tillse att belastningen av näringsämnen från enskilda avlopp minskar. Havs- och Vattenmyndigheten behöver besluta om nya styrmedel för att säkerställa att åtgärderna genomförs i tillräcklig omfattning.

För miljöproblemet miljögifter:

- Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Österåker, Järfälla och Sundbyberg kommun bedriva nödvändig tillsyn så att utsläpp av miljöfarliga ämnen minskar och att miljö kvalitetsnormer följs,

---

⁴ De badplatser som omfattas av badvattendirektivet ska kontrolleras minst 3 eller 4 ggr per år beroende på badsäsongens längd.

- Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Vaxholm och Värmdö kommun bedriva nödvändig tillsyn av båtklubbar och marinor i avrinningsområden där miljö kvalitetsnormerna för TBT överskrids så att utsläpp av giftiga båtbottnfärger minskar
- Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Österåker, Järfälla och Sundbyberg kommun inom sin tillsyn av föroreningskadade områden särskilt prioritera och ställa krav på åtgärder så att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs.

För miljöproblemet förändrade habitat genom fysisk påverkan:

- Länsstyrelsen i Stockholm bedriva nödvändig tillsyn och prövning för att säkerställa fria vandringsvägar vid sju vandringshinder. Havs- och vattenmyndigheten behöver vägleda länsstyrelserna i tillämpningen av Kammarkollegiets strategi gällande fysisk påverkan vid arbetet med tillsyn och prövning av vattenverksamheter. Vidare behöver Riksantikvarieämbetet och Hav- och vattenmyndigheten utveckla riktlinjer och vägledning kring hur värdering och prioritering av bevarandevärda kulturmiljöer som påverkar vattenförekomster ska göras.

Otillräcklig dricksvattenskydd:

- Värmdö, Danderyd och Solna behöver se över sina vattenskyddsområden som är upprättade innan miljöbalken trädde i kraft då de kan vara i behov av revidering.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till arbetet med att uppnå en långsiktigt hållbar vattenanvändning för alla. Nämnden kan medverka till måluppfyllelsen genom att utveckla miljösmarta verksamheter och på så sätt bidra till en hållbar livsmiljö. Till stor del ligger dock remissen utanför stadsdelsnämndens ansvarsområde och förvaltningen har begränsad kompetens om vattenförvaltning. Remissen vänder sig i första hand till fackförvaltningarna som mer konkret arbetar med vattenfrågor i Stockholms stad. Vidare är remisshandlingarna mycket omfattande vilket begränsar möjligheterna att sätta sig in i allt material och föreslå lämpliga förbättringar. Förvaltningen har valt att främst titta på det åtgärdsprogram som berör Östermalms stadsdelsområde, d.v.s. det som behandlar Stockholms inre skärgård samt Igelbäcken, Edsviken och Brunnsviken.

Förvaltningen kan konstatera att befolkningsökningen i stockholmsregionen innebär stora utmaningar i arbetet med att uppnå en god vattenstatus. Det är därför angeläget att resurser och insatser görs på ett väl avvägt sätt med tydlig prioritering efter miljönytta. Hela samhällsutvecklingen är beroende av tillgång till rent vatten och spelar för Östermalms del även en viktig roll ur boendemiljö- och rekreationssynpunkt.

De dominerande vattenproblemen i staden är gödande ämnen och miljögifter som främst kommer med dagvattnet. Förvaltningen anser därför att omhändertagande av dagvatten bör vara högt prioriterat och i tätbebyggda områden är bevarandet av parker och grönområden särskilt viktiga för reningen av dagvatten. I skötsel och underhåll av parkerna strävar förvaltningen efter att tillföra mer grönska och att stärka den biologiska mångfalden. För att minska tillförsel av miljögifter används inte vägsalt vid halkbekämpning av parkvägar och förvaltningen använder inte någon typ av kemiska bekämpningsmedel i parkverksamheten. Enligt nämndens verksamhetsmål ska parker och grönområden bidra till ren luft och rent vatten och förvaltningen avser att stärka och synliggöra ekosystemtjänster i stadsdelsområdets parker och grönområden.

Förvaltningen har ansvar för Brunnsviken strandbad, som är skyddat enligt badvattendirektivet. Samtliga fem bad inom aktuellt område har bra kvalitet eller bättre, och inga åtgärder krävs för att följa miljö kvalitetsnormen. Stockholms stads miljöförvaltning är tillsynsmyndighet för Brunnsviken strandbad.

Bilaga

1. Åtgärdsprogram för Stockholms inre skärgårds och Igelbäcken, Edsviken och Brunnsvikens åtgärdsområden

Följande övriga handlingar finns att läsa på vattenmyndighetens webbplats, www.vattenmyndigheterna.se:

- Förslag till förvaltningsplan
- Förslag till miljö kvalitetsnormer
- Förslag till åtgärdsprogram
- Bilaga 1 - Åtgärdsprogram per åtgärdsområde
- Miljökonsekvensbeskrivning av förslag till åtgärdsprogram